

MONDATTAN – 2. ZÁRTHELYI DOLGOZAT (A)

NÉV:

DÁTUM:

NEPTUN-KÓD:

1. A szokásos aláhúzással jelölje az alábbi mondatokban az alanyt és az állítmányt (ha hiányzik valamelyik, írja ki külön, és ugyancsak jelölje a mondatrészi szerepét)! (10 p.)

Á: félkövér

A: egyszeres aláhúzás

- a) ***Nem szabad** ablakot nyitogatni. a *szabad* melléknév, nem tud tárgya lenni, főnévi igenévi alannyal áll*
- b) *Ki kell teregetned a ruhákat. – a *kell* sosem segédige, a *kiteregetned* főnévi igenév, csak alany tud lenni nem segédige mellett*
- c) *Ez a bútor mindig **értékes marad**. – a *marad* segédige, ragtalan névszóval áll*
- d) *Sok ajándékot **szereznék** kapni. (én)*
- e) ***Meg kell kössük** a cipőfűzőjét. (mi) – kettős állítmány: a *kell is az, l. b)*, a *megkössük* ragozott igealak*
- f) ***El sem hozhattátok volna** onnan. (ti)*
- g) *Hol a Mikulás? (*van*)*
- h) *És hová szokott utazgatni? (ő/Ön/maga) a *szokott* szóalakteremtő segédige infinitívussal állva*
- i) *Az **anyámé** a cucc. – névszói-igei **Á***
- j) *Mennyire **szédületesek leszünk!** (mi) – a létige itt segédige (E/3-ban eltűnik: *szédületes*), ragtalan névszóval áll*

2. Adja meg az alábbi kétszeresen összetett mondatok tagmondatai közti viszonyt! Jelölje, hogy alá- vagy mellérendelő-e, és hogy azon belül milyen altípusba (pl. értelmező jelzős alárendelés; fokozó kapcsolatos mellérendelés) tartozik; ha van sajátos jelentésárnyalat, azt is nevezze meg! (10 p.)

Utalószó: félkövér, kötőszó(k): egyszeres aláhúzás

Max. 6 pluszpont volt szerezhető a sajátos jelentésárnyalatokkal

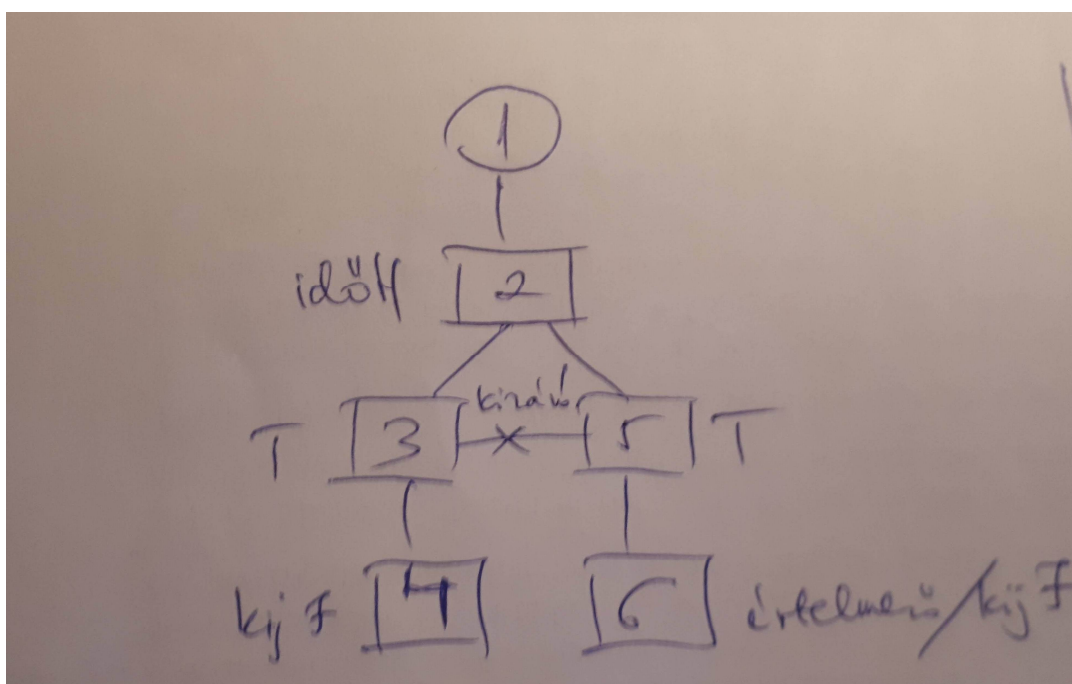
- a. ***Annyira** túlzás ez a sok süti, hogy sosem tudjuk megenni! – két jó megoldás is van: fok-mértékH és mennyiség/minőségJ, mert bár a *túlzás* főnév, tehát tipikusan jelzővel egészülne ki, az *annyira* jelentésében benne lehet az, hogy 'nagy', de főleg: rá lehet úgy kérdezni, hogy *mennyire* + következményes jelentésárnyalat*
- b. ***Maradj az, aki** mindig is voltál. – a névszói-igei **Á** (*maradj az*) névszói része az *az* (*az alany: te*) + hasonlító j.á. (vö. *maradj olyan, mint aki...*)*

- c. Gondoskodom **róla**, hogy megkapja. – aszemantikus H (róla ~ arról)
- d. A lányom **olyan**, hogy nem tudunk nemet mondani neki. – állítmányi, következményes j.á.
- e. El is hozta, meg is ette. – összefoglaló-megosztó kapcsolatos mellér. (is-is)
- f. [úgy] Úszik, mint egy delfin. – módH + hasonlító j.á.
- g. **Annak** az embernek kell szólni, aki ott áll. – kijelölő J
- h. **Olyan** sokaság fogadta, hogy elámult. – minőség/mennyiség J (milyen/mekkora sokaság?) + következményes j.á.
- i. Nem tudja elhinni [azt], ami történt. - tárgyi
- j. Jelentkezz [akkor], ha megérkeztél! – időH + feltételes j.á.

3. Elemezze az alábbi többszörösen összetett mondatot: jelölje az egyes tagmondatok határait, számozza be őket, majd ábrázolja vagy nevezze meg pontosan a köztük lévő viszonyokat (az altípusokat és a sajátos jelentésárnyalatokat is adja meg; amelyik van, azt)! Az ábra fotóját is küldje vissza a dolgozattal emailben! (8+8 = 16 p.)

Utalószó: félkövér, kötőszó(k): egyszeres aláhúzás

- a) 1) Áron féltékenysége **akkor** lobbant fel, | 2) amikor felismerte [**azt**], | 3) hogy az a sok fürkésző tekintet, | 4) amely Herkulesváron kíséri, | 3) nem személyes varázsának szól, | 5) hanem az ellenséges férfiak próbálják ellesni titkát, [**azt**] | 6) [hogy] mivel fűzheti vajon magához Olgát.

b) 1) Péter már nem is remélte a sorstól [azt], | 2) hogy valaha kíváncsi lesz a gondolataira valaki a saját lányán kívül, | 3) és olyan izgalom és lámpaláz fogta el, | 4) mint amelyet fiatalkorában sosem érzett.

